

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนในสมัยก่อนของไทย ใครจับบันทึกและท่องจำตามที่ครูบอกได้มากที่สุด ก็จะสอบได้ทั้งหมดทุกทีไป หากเกิดวิพากษ์วิจารณ์ถกเถียงในเรื่องวิชาการและอื่น ๆ ถ้าข้อคิดเห็นนั้น ๆ ไม่ตรงกับแนวความคิดของครู เด็กคนนี้จะถูกมองในแง่ที่ว่า ขาดความเชื่อฟัง ไม่อยู่ในโอวาทของครู ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นภัยระบบเจ้าขุนมูลนายของไทย ผู้สอนหรือเด็กไม่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ต้องรับฟังและถือปฏิบัติตามผู้ใหญ่ ปรากฏการณ์เช่นนี้เป็นการสกัดกั้นความคิดใหม่ ๆ โดยสิ้นเชิง

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาประเทศ กำลังคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ดังจะเห็นได้จากประเทศที่เจริญก้าวหน้า ประชากรในชาติจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ตลอดจนสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่อ่านรอยความสะดวกสบายแก่มนุษย์ ล้วนแต่เป็นผลจากความคิดสร้างสรรค์ทั้งสิ้น ฉะนั้นการจะพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามจุดหมาย เป้าหมายประการแรกที่สำคัญที่ต้องทำคือ การพัฒนาประชากรในชาติ โดยเฉพาะเยาวชน ให้เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์สูง โดยถือหลักที่ว่า "ถ้ายังมีกำลังคนที่มีความริเริ่ม (Creative Personality) มากเท่าไร การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็จะไต่ผลดียิ่งขึ้นเพียงนั้น" ¹ นอกจากนี้ ความคิดสร้างสรรค์ยังเป็นสิ่งจำเป็นในการแก้ปัญหา

---

¹ ขำรง บัวศรี, "กำลังคนกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ" วิทยากรย (กุมภาพันธ์, 2510), 124.

ที่เกิดขึ้นในสังคม ยิ่งในสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมากมาย ก็ย่อมต้องการบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น แต่การที่ประชาชนจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงนั้น สมาชิกของสังคมจะต้องได้รับการส่งเสริมคุณลักษณะสมรรถภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์เต็มที่มาตั้งแต่เด็ก

เกล² (Gale) มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนและพ่อแม่เป็นตัวจักรสำคัญสำหรับส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกลกล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ มิได้เกิดจากการเรียนรู้ โดยการบังคับจิตใจ แต่เป็นผลผลิตในเชิงจิตวิทยา ที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีอิสระบ้านและโรงเรียนมีส่วนทำให้เด็กเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ หรือเป็นคนที่อยู่ในกรอบประเพณี สิ่งแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตย ให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่เข้มงวดโดยขาดเหตุผล สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งโรงเรียนอาจจะส่งเสริมได้ด้วยการจัดการสอนที่ส่งเสริมให้มีบรรยากาศเช่นนี้ในห้องเรียน แต่ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนและพ่อแม่ มักจะควบคุมเด็กให้อยู่ในกรอบประเพณี เพื่อายตอการปกครอง ซึ่งหารู้ไม่ว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นการ สกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษามาก การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะสร้างคนให้มีความคิดสร้างสรรค์ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก จะมีประโยชน์ต่อเด็กในด้านการประกอบกิจการงานต่าง ๆ และจะช่วยเด็กในด้านการปรับตัว และด้านบุคลิกภาพ ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง มักจะเป็นเด็กที่เป็นตัวของตัวเอง มีความคิดเป็นของตนเองโดยเฉพาะ และจะเปลี่ยนความคิดของตนต่อเมื่อมีเหตุผลสมควร **คามนโยบายการศึกษาดังกล่าว นักบริหารการศึกษาจึงได้กำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรในแทบทุกระดับชั้นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เน้นถึงพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ไว้ และตั้งเป็น-**

²Raymond F. Gale, Developmental Behavior (Toronto : The Macmillan Company, 1969), p. 433.

ความมุ่งหมายเฉพาะในวิชาวาทภาพด้วย ผู้วิจัยจึงอยากทราบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาวาทภาพในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับสัมฤทธิผลในการเรียนวิชาวาทภาพ ซึ่งน่าจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก เพราะกิลฟอร์ด³ (Guilford) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมที่เป็นความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับวิชาศิลปศึกษามากตั้งแต่ดั้งเดิมแล้ว ดังนั้นสัมฤทธิผลทางการเรียนในวิชาวาทภาพ จึงน่าจะมี ความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ ถ้ามีความสัมพันธ์กัน ก็แสดงว่าการจัดการศึกษา ได้เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน แต่ถ้าหากไม่สัมพันธ์กัน ก็น่าจะพิจารณาถึงระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาวาทภาพกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างทางความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาวาทภาพ
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

---

³J.P. Guilford, The Nature of Human Intelligence (New York : McGraw- Hill, Inc., 1967), p. 337.

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาวิจัยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518 จำนวน 199 คน เป็นชาย 119 คน หญิง 80 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ก. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ สมรรถผลในการเรียนวาดภาพ และเพศ

สมรรถผลในการเรียนวาดภาพ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากผลงานในวิชาวาดภาพ เฉพาะที่เป็นผลงานเดี่ยว และเป็นผลงานที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความคิดโดยอิสระ

เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

ข. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะศึกษาในด้านความคิดหลายทิศหลายทาง (Divergent Thinking) ตามแนวความคิดของกิลฟอร์ด⁴ (Guilford) อันประกอบด้วย

1. ความคิดแคลวคล่อง (Fluency)
2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)
3. ความคิดริเริ่ม (Originality)

---

⁴J.P. Guilford, "Creativity : Its Measurement and Development," A Source Book for Creative Thinking (New York Charles Scribner's Sons, 1962), p. 241.

ค. ตัวแปรที่ควบคุม (Controlled Variable) คือ ระดับชั้น ส่วนตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุ อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่ควบคุมในการวิจัยนี้

ขอตกลงเบื้องต้น

1. คะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวาทภาพ ที่ได้จากการเรียนตลอดปีการศึกษา 2518 ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นคะแนนที่เชื่อถือได้
2. แบบสอบความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบที่ทอร์แรนซ์ (Torrance) ได้ปรับปรุงจากแบบสอบความคิดสร้างสรรค์ของมินเนโซตา (Minnesota Tests of Creative Thinking) สามารถวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้จริง
3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง คะแนนแบบทดสอบความคิดที่เป็นการคิดหลายทิศหลายทาง (Divergent Thinking)
4. ในการศึกษาครั้งนี้ คำตอบของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการใช้ความคิดเต็มความสามารถของแต่ละบุคคล
5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนที่อธิบายผลของข้อมูลภายในขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ได้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมตัวแปรบางอย่าง เช่น การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจและครอบครัว ตัวแปรเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
2. แบบสอบความคิดสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาใช้กับนักเรียนไทยในสังคมไทย ไม่ได้หาเกณฑ์ปกติ (Norm) ของนักเรียนไทยเสียก่อน อาจจะทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้คลาดเคลื่อนไปบ้าง
3. ความเหนื่อยล้าของสมองจากการเรียนวิชาอื่นก่อนทำการทดสอบ อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่อยู่ในสภาพพร้อมขณะที่ทำการทดสอบความคิดสร้างสรรค์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดได้หลายทิศทาง (Divergent Thinking) ประกอบด้วยลักษณะความคิดแคลวคล่อง (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality) ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจะเป็นผู้สามารถคิดได้หลายทิศทาง และคิดได้แปลกไปจากคนอื่น

1.1 ความคิดแคลวคล่อง หมายถึง ความสามารถคิดคำตอบของปัญหาได้มากในเวลาจำกัด

1.2 ความคิดยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถคิดคำตอบ หรือแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง หลายประเภท

1.3 ความคิดริเริ่ม หมายถึง ความคิดแปลกใหม่ที่ไม่มีใครในกลุ่ม

2. ผลสัมฤทธิ์วิชาการภาพ หมายถึง ผลและความสำเร็จในการเรียน วาดภาพ การวิจัยครั้งนี้ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยจากผลงานวาดภาพเฉพาะที่เป็นผลงานเดี่ยว

3. ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (Power of Discrimination) หมายถึงค่าที่จะบอกให้ทราบว่า ข้อสอบนั้นสามารถแยกคนเก่งและคนไม่เก่งได้หรือไม่ ค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยของแบบสอบถามได้โดยการวิเคราะห์แบบสอบตามวิธีของฮอยท์⁵ (Hoyt) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

4. ค่าความเที่ยงของแบบสอบ (Reliability) หมายถึงความเที่ยงของแบบสอบที่จะบอกให้ทราบว่า แบบสอบนั้นมีความคงเส้นคงวา (Stable) มากน้อยเพียงใด จะใช้สอบกี่ครั้ง ๆ ได้ผลตรงกันหรือไม่ การคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบใช้สูตรฮอยท์ (Hoyt)

⁵Palmer O. Johnson, Statistical Methods in Research

(Tokyo : Prentice-Hall, Inc., 1961), p. 134.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. ทราบผลการจัดการเรียนการสอนวิชาวาดภาพในชั้นประถมศึกษา ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อานำผลการวิจัยไปพยากรณ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา
3. เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ต่อไป และเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชนไทย เพื่อที่จะได้เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย